

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 56/2023-36

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Baricovej a sudcov Rastislava Kaššáka a Miloša Maďara (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] zastúpeného Advokátskou kanceláriou AŠTARY, s. r. o., Mariánske námestie 29/6, Žilina, v mene ktorej koná konateľ a advokát Mgr. Adam Aštary, PhD., proti uzneseniu Krajského súdu v Žiline č. k. 2 Tpo 28/2022-114 z 1. augusta 2022 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 17. októbra 2022 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), práva na slobodu a bezpečnosť podľa čl. 5 ods. 1 písm. c) a ods. 3 a 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Krajského súdu v Žiline (ďalej len „krajský súd“) č. k. 2 Tpo 28/2022-114 z 1. augusta 2022 (ďalej aj „napadnuté uznesenie“). Navrhuje napadnuté uznesenie zrušiť a vec vrátiť krajskému súdu na ďalšie konanie. Zároveň navrhuje prikázať krajskému súdu prepustiť ho ihneď z väzby na slobodu, priznať mu finančné zadosťučinenie 10 000 eur, ako aj náhradu trov konania pred ústavným súdom.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že 14. apríla 2022 bola Ministerstvom vnútra Slovenskej republiky, Okresným riaditeľstvom Policajného zboru v Čadci, odborom kriminálnej polície, 1. operatívnym oddelením pod č. ORPZ-CA-OKP3-41-090/2022 vydaná zápisnica o vydaní veci, a to 1 ks kovovej zbrane špecifikovanej v tejto zápisnici, ktorú podpísal sťažovateľ, operatívny pracovník a nezúčastnená osoba.

3. Uznesením vyšetrovateľa Okresného riaditeľstva Policajného zboru v Čadci, odboru kriminálnej polície, 2. oddelením vyšetrovania (ďalej aj „vyšetrovateľ“) bolo pod ČVS: ORP-184/1-VYS-CA-2022 zo 14. apríla 2022 podľa § 199 ods. 1 Trestného poriadku začaté trestné

stíhanie vo veci v bode 1 pre prečin nedovoleného ozbrojovania a obchodovania so zbraňami podľa § 294 ods. 1 Trestného zákona a v bode 2 pre zločin nedovoleného ozbrojovania a obchodovania so zbraňami podľa § 294 ods. 2 Trestného zákona s tým, že trestné stíhanie bolo v zmysle uznesenia o začatí trestného stíhania začaté vykonaním zaisťovacieho úkonu, a to vydaním veci.

4. Uznesením vyšetrovateľa ČVS: ORP-184/1-VYS-CA-2022 z 15. apríla 2022 bolo podľa § 206 ods. 1 Trestného poriadku sťažovateľovi vznesené obvinenie v bode 1 pre prečin nedovoleného ozbrojovania a obchodovania so zbraňami podľa § 294 ods. 1 Trestného zákona a v bode 2 pre zločin nedovoleného ozbrojovania a obchodovania so zbraňami podľa § 294 ods. 2 Trestného zákona.

5. Prokurátorka Okresnej prokuratúry Čadca (ďalej len „okresná prokuratúra“) podala na Okresnom súde Čadca (ďalej len „okresný súd“) 16. apríla 2022 návrh na vzatie sťažovateľa do väzby z dôvodu podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku. Uznesením sudkyne pre prípravné konanie okresného súdu č. k. 11 Tp 5/2022-9 zo 16. apríla 2022 bol sťažovateľ podľa § 87 ods. 2 Trestného poriadku vzatý do väzby z dôvodov podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku.

6. Sťažovateľ podal žiadosť o prepustenie z väzby na slobodu z 27. mája 2022, o ktorej rozhodol sudca pre prípravné konanie okresného súdu uznesením č. k. 1 Tp 17/2022-19 z 29. júna 2022 tak, že podľa § 79 ods. 3 Trestného poriadku žiadosť sťažovateľa zamietol; podľa § 80 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku zamietol jeho žiadosť o nahradenie väzby zárukou dôveryhodnej osoby [REDAKOVANÉ]; podľa § 80 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku zamietol jeho žiadosť o nahradenie väzby písomným sľubom a podľa § 80 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku zamietol aj jeho žiadosť o nahradenie väzby dohľadom probačného a mediálneho úradníka.

7. Proti uzneseniu okresného súdu z 29. júna 2022 podal sťažovateľ sťažnosť, o ktorej rozhodol krajský súd napadnutým uznesením tak, že na neverejnom zasadnutí konanom 1. augusta 2022 podľa § 194 ods. 1 a 2 Trestného poriadku zrušil uznesenie okresného súdu č. k. 1 Tp 17/2022-19 z 29. júna 2022 v časti – vo výroku o zamietnutí žiadosti obvineného o nahradenie väzby písomným sľubom. Konštatoval, že namietané rozhodnutie okresného súdu je vecne správne a zákonné.

II.

Argumentácia sťažovateľa

8. Proti napadnutému uzneseniu podal sťažovateľ túto ústavnú sťažnosť, v ktorej argumentuje v rámci dvoch argumentačných okruhov, v ktorých namieta, že a) krajský súd sa napadnutým uznesením pokúsil „napraviť“ početné procesnoprávne a hmotnoprávne pochybenia sudcu pre prípravné konanie rozhodujúceho o jeho žiadosti o prepustenie z väzby na slobodu, čo urobil ústavnoprávne neakceptovateľným spôsobom; b) napadnuté uznesenie je nepreskúmateľné a nedostatočné (resp. arbitrárne) v otázke namietanej nezákonnosti začatia trestného stíhania, materiálnych dôvodov preventívnej väzby a možnosti nahradenia väzby zákonnými náhradami.

9. Vo vzťahu k prvému argumentačnému okruhu sťažovateľ namieta:

a) spôsob a lehotu doručenia mu vyjadrenia prokurátora z 13. júna 2022 podaného k jeho žiadosti o prepustenie z väzby na slobodu;

Tvrdí, že ak mu bolo vyjadrenie prokurátora (doručené okresnému súdu 13. júna 2022), ktorým disponoval sudca pre prípravné konanie vyše dva týždne pred rozhodovaním o žiadosti sťažovateľa o prepustenie z väzby (29. júna 2022), doručené až o jeden mesiac po rozhodnutí sudcu pre prípravné konanie; po jeden a pol mesiaci od jeho doručenia okresnému súdu; jeden pracovný deň od rozhodovania sťažnostného súdu o sťažnosti sťažovateľa (1. augusta 2022), ktorého termín neverejného zasadnutia už bol v tom čase (29. júla 2022) určený, predmetný postup nemožno považovať za vyhovujúci ústavnoprávnym požiadavkám na kontradiktórnosť konania o väzbe zakotvenú v ustanovení § 72 ods. 3 Trestného poriadku *in fine* a judikovanú aj v rozhodovacej činnosti ústavného súdu (I. ÚS 100/04, II. ÚS 18/2013, II. ÚS 482/2014 a I. ÚS 162/2017). Z ustanovenia § 72 ods. 3 Trestného poriadku vyplýva, že sťažovateľ mal mať zachovanú možnosť vyjadriť sa k návrhom a žiadostiam prokurátora „*pred rozhodnutím o väzbe*“, a teda ešte skôr, ako vo veci rozhodne sudca pre prípravné konanie, a nie bezprostredne pred rozhodovaním nadriadeného súdu. Opačným postupom, ktorý vo veci sťažovateľa zvolil krajský súd, tak bola popretá zásady dvojinstančnosti rozhodovania súdov o väzbe a účel sťažnostného konania, ktoré nemá slúžiť na nápravu všetkých väd preskúmaného konania a rozhodnutia v prospech väzby nadriadeným súdom. Vo veci sťažovateľa malo dôjsť k zrušeniu uznesenia okresného súdu z 29. júna 2022, a to vzhľadom na kumuláciu samotným krajským súdom uvádzaných pochybení okresného súdu. Sťažovateľ je toho názoru, že mu nemôže byť v jeho neprospech vytýkané, že k vyjadreniu prokurátora podal vyjadrenie v noci z 31. júla 2022 na 1. augusta 2022, keď krajský súd rozhodoval o sťažnosti sťažovateľa. Sťažovateľ poukazuje na to, že doručenie vyjadrenia prokurátora z 13. júna 2022 bolo čisto formálnym úkonom, keď sťažovateľ už nemal reálnu možnosť ovplyvniť rozhodnutie krajského súdu o jeho sťažnosti.

b) nahradenie odôvodnenia uznesenia sudcu pre prípravné konanie krajským súdom v otázke nezákonného zabezpečenia kľúčového dôkazu, t. j. zbrane a streliva;

Sťažovateľ považuje za ústavnoprávne neobhájiteľný postup krajského súdu, ktorý na strane 16 a nasl. napadnutého uznesenia prakticky sám „*zásadne odlišne*“ od okresného súdu posúdil úkon (získanie zbrane so strelivom príslušníkmi Policajného zboru od sťažovateľa), vykonaním ktorého bolo začaté trestné stíhanie a ktorý je v uznesení o začatí trestného stíhania vo veci, ako aj v uznesení o vznesení obvinenia prezentovaný ako „*vydanie veci*“. Tento svoj postup pritom nazval doplnením, resp. napravením nesprávnych čiastkových záverov okresného súdu. Sťažovateľ uvádza, že pokiaľ boli závery uznesenia okresného súdu z 29. júla 2022 nesprávne, ako to podľa názoru sťažovateľa vyplýva z napadnutého uznesenia, mal krajský súd povinnosť toto rozhodnutie zrušiť a zaviazat' okresný súd o jeho žiadosti o prepustenie z väzby opätovne rozhodnúť. Keďže tak nevykonal, zvoleným postupom zasiahol do jeho označených práv (bod 1 tohto uznesenia, pozn.).

10. V rámci druhého argumentačného okruhu sťažovateľ namieta:

a) ústavnoprávnu neudržateľnosť napadnutého uznesenia v súvislosti s námietkou nezákonnosti začatia trestného stíhania, keďže odôvodnenie krajského súdu je svojvoľné a zásadne odlišné od odôvodnenia sudcu pre prípravné konanie;

Sťažovateľ poukazuje na nález ústavného súdu č. k. III. ÚS 561/2021-57 z 21. decembra 2021 týkajúci sa tzv. teórie ovocia (plodov) z otráveného stromu. Namíeta, že celý zákrok, ktorý bol v jeho prípade vykonaný policajtmi 14. apríla 2022 (sťažovateľ tvrdí, že ako spolujazdec spolu s ostatnými dvoma osobami nachádzajúcimi sa v motorovom vozidle bol zastavený policajnými vozidlami, vytiahnutý policajtmi z auta na zem, spútaný a držaný v ľahu na ceste pri aute, pričom mu policajti spútanému a ležiacemu bez akýchkoľvek poučení vybrali z vrečka strelnú zbraň, a tak ju odňali), bol vykonštruovaný a sťažovateľovi bola daná na podpis zápisnica o vydaní veci, čo je prejav svojvôle a nezákonnosti, čo zostalo nepovšimnuté všeobecnými súdmi a krajským súdom odobrené. Podstatnou je podľa názoru sťažovateľa ústavnoprávne relevantná otázka, kedy nadobúda nezákonnosť v postupe policajtov nie iba povahu „formálneho nedostatku“, ale aj „materiálneho nedostatku“ majúceho vplyv na zákonnosť uznesenia o vznesení obvinenia. Ak podľa krajského súdu došlo v skutočnosti k odňatiu veci, a nie k jej vydaniu sťažovateľom, čo viedlo k „vyfabulovaniu“ zápisnice o vydaní veci, ktoré (vydanie veci) je uvedené ako úkon, ktorým bolo začaté trestné stíhanie a premietlo sa aj do uznesenia o vznesení obvinenia, v tom prípade je celé trestné stíhanie poznačené nezákonnosťou odrážajúcou sa v absencii splnenia podmienok väzby. Sťažovateľ tiež namíeta nezákonnosť samotného zastavenia motorového vozidla, s čím sa podľa jeho názoru krajský súd žiadnym spôsobom nevysporiadal. Sumarizuje, že v jeho veci došlo k porušeniu zákonných ustanovení § 89a, § 90 a § 92 Trestného poriadku, pričom odňatie veci podľa § 90 Trestného poriadku nemožno stotožňovať s odňatím zbrane podľa § 22 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 171/1993 Z. z. o Policajnom zbore v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 171/1993 Zb.“). Krajský súd sa podľa sťažovateľa nevysporiadal ani s tým, že úkony trestného konania mal uskutočňovať vyšetrovateľ Policajného zboru, a nie operatívni pracovníci Policajného zboru (ide o svojvoľné odôvodnenie v tejto časti napadnutého uznesenia).

b) ústavnoprávnu neudržateľnosť napadnutého uznesenia v otázke materiálnych dôvodov väzby;

Podľa tvrdenia sťažovateľa odôvodnenie krajského súdu nemožno považovať v tejto časti za dostatočné. Samotná dôvodnosť podozrenia zo spáchania trestného činu nepredstavuje dostatočný dôvod preventívnej väzby podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku. Odôvodnenie obsahuje všeobecné frázy ako „charakter trestnej činnosti“ a skutočnosti, ktoré pôsobia paušalizujúco. Sťažovateľ namíeta, že krajský súd sa nevysporiadal s jeho argumentáciou týkajúcou sa jeho „kriminálnej minulosti“ či zahladených odsúdení. Konštatuje, že existencia záznamov v odpise z registra trestov nemôže byť postačujúcim dôvodom preventívnej väzby, na čo mu tiež nebola poskytnutá adekvátna odpoveď. Namíeta, že z odôvodnenia rozhodnutia krajského súdu nie je možné zistiť pokračovanie, v akej konkrétnej (aspoň druhovo vymedzenej) trestnej činnosti súdy považujú za dôvodne predpokladané. Sťažovateľ je presvedčený o absencii odôvodnenia krajského súdu aj vo vzťahu k čestným vyhláseniam [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ].

c) ústavnoprávnu neudržateľnosť napadnutého uznesenia v otázke nahradenia väzby zákonnými náhradami;

Porušenie označených práv sťažovateľ vidí v tom, že napadnuté uznesenie neobsahuje konkrétne a relevantné dôvody, pre ktoré nebolo možné pristúpiť k nahradeniu väzby. Konštatuje, že v jeho veci bolo možné nahradiť väzbu dohľadom probačného alebo mediačného úradníka alebo prípadne nariadiť ju kontrolou technickými prostriedkami v zmysle § 82 ods. 4 Trestného poriadku.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

11. Podstatou ústavnej sťažnosti je namietané porušenie práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy a porušenie práva na slobodu a bezpečnosť podľa čl. 5 ods. 1 písm. c) a 3 a 4 dohovoru napadnutým uznesením krajského súdu o zamietnutí sťažnosti sťažovateľa podanej proti uzneseniu okresného súdu o zamietnutí jeho žiadosti o prepustenie z väzby na slobodu.

12. Úlohou ústavného súdu bolo pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti posúdiť relevanciu tvrdení sťažovateľa o tom, že a) postup všeobecných súdov v súvislosti s nezaslaním vyjadrenia prokurátora z 13. júna 2022 sťažovateľovi na vyjadrenie podľa § 72 ods. 3 Trestného poriadku nevyhovuje ústavnoprávnym požiadavkám na kontradiktórnosť konania; b) nahradenie odôvodnenia uznesenia sudcu pre prípravné konanie krajským súdom v otázke nezákonnosti začatia trestného stíhania – nezákonné zabezpečenie kľúčového dôkazu, t. j. zbrane a streliva je ústavnoprávne neakceptovateľné; c) napadnuté uznesenie je ústavne neudržateľné – svojvoľné z dôvodu absencie zákonného začatia trestného stíhania; d) napadnuté uznesenie je ústavne neudržateľné v otázke materiálnych dôvodov väzby a e) z dôvodu nedostatočného vysporiadania sa s otázkou nahradenia väzby zákonnými náhradami.

13. Ústavný súd v prvom rade uvádza, že súdne preskúmanie zákonnosti pozbavenia osobnej slobody kladie nároky (okrem iného) na kvalitu preskúmania. Väzobné konanie týkajúce sa rozhodovania o osobnej slobode obvinenej osoby musí spĺňať niektoré fundamentálne požiadavky spravodlivého konania podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ako aj podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ktoré sú prenesené do špeciálnych ustanovení čl. 17 ods. 1 a 5 ústavy a čl. 5 dohovoru aplikovateľných na konania týkajúce sa väzby. Jednou z nich je aj právo na náležité odôvodnenie rozhodnutia. Jeho obsahom je právo účastníka (strany) konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré preskúmateľným spôsobom jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany. Princíp spravodlivosti („*fairness*“) pritom zaväzuje súdy, aby pre svoje rozhodnutia poskytli dostatočné a relevantné dôvody (pozri napr. III. ÚS 135/04, III. ÚS 198/05, III. ÚS 581/2015, II. ÚS 113/2020). Všeobecný súd však nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi (stranami) konania. Preto odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované právo účastníka na spravodlivé súdne konanie (m. m. IV. ÚS 112/05, III. ÚS 209/04, I. ÚS 117/05).

14. Z ustálenej judikatúry ústavného súdu ďalej vyplýva, že právomoc ústavného súdu vo vzťahu k rozhodovaniu všeobecných súdov vo väzobných veciach je daná len na preskúmanie dôvodu a spôsobu obmedzenia osobnej slobody, t. j. či proti osobe, ktorá sa berie do väzby, bolo vznesené obvinenie, rozhodnutie o väzbe sa odôvodnilo aj skutkovými okolnosťami, o väzbe rozhodoval súd, obvinený bol vzatý do väzby pre konkrétne skutočnosti, resp. že osoba bola vzatá a držaná vo väzbe len na čas dovolený zákonom, resp. konkrétnym rozhodnutím väzobného súdu o predĺžení väzby. Úlohou ústavného súdu je tak sledovať, či všeobecné súdy v namietaných rozhodnutiach správne aplikujú právo, či dané rozhodnutia sú odôvodnené a či nenesú znaky arbitrárnosti vyúsťujúce do porušenia niektorého zo základných práv a slobôd (III. ÚS 271/07, II. ÚS 464/2011).

15. Kasačnú intervenciu ústavného súdu by mohli vyprovokovať také prípadné rozhodnutia a postupy všeobecných súdov v rámci rozhodovania o väzbe, ktoré by v určitom štádiu trestného konania predstavovali zjavný omyl či exces pri posudzovaní formálnych a materiálnych podmienok väzby, prípadne by boli iným evidentným popretím samotnej podstaty ochrany základných práv a slobôd (m. m. I. ÚS 299/2022).

16. Na základe vlastných zistení ústavný súd v úvode konštatuje, že sťažovateľ bol v novembri 2022 prepustený z väzby na slobodu. V tejto súvislosti uvádza, že ústavný prieskum rozhodnutia o väzbe má pre dotknutú osobu význam bez ohľadu na skutočnosť, či väzba stále trvá. Prípadné porušenie ústavou zaručených práv a slobôd osoby, ktorá bola vo väzbe na základe nezákonného rozhodnutia alebo v nej ostala bez rozhodnutia o ponechaní vo väzbe po uplynutí zákonom stanovenej lehoty, tak nie je zhojené prepustením z väzby alebo jej prevedením do výkonu trestu. Skutočnosť, že sťažovateľ už nie je vo väzbe, nemá za následok (automaticky) neopodstatnenosť ústavnej sťažnosti proti napadnutému uzneseniu či inému zásahu (m. m. nálezy Ústavného súdu Českej republiky – č. k. I. ÚS 1692/19 z 26. septembra 2019, III. ÚS 1919/20 z 20. októbra 2020, m. m. I. ÚS 486/2021).

III.1. K namietanému porušeniu práv v súvislosti s nezaslaním vyjadrenia prokurátora z 13. júna 2022 sťažovateľovi:

17. Sťažovateľ namieta spôsob a lehotu doručenia mu vyjadrenia prokurátora z 13. júna 2022 podaného k jeho žiadosti o prepustenie z väzby na slobodu [bod 9 a) tohto uznesenia], čo nevyhovuje ústavnoprávnym požiadavkám na kontradiktórnosť konania o väzbe.

18. Ústavný súd už skoršie vyslovil, že právo účastníkov konania na doručenie procesných vyjadrení ostatných účastníkov treba považovať za súčasť práva na spravodlivý proces. Nedoručenie vyjadrenia prokurátora obvinenému ako druhej strane kontradiktórneho konania vytvára stav nerovnosti strán v konaní pred súdom, čo je v rozpore s kontradiktórnosťou konania a so zásadou rovnosti zbraní ako súčastí práva na spravodlivý proces. Nedostatok pri uplatňovaní niektorých zo záruk spravodlivého súdneho konania, napr. na prvostupňovom súde, môže byť korigovaný konaním na druhostupňovom súde (m. m. I. ÚS 2/05).

19. Európsky súd pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) zdôrazňuje potrebu zohľadňovať konkrétne okolnosti posudzovanej veci, keď tvrdí, že právo na kontradiktórne konanie nie je absolútne a rozsah tohto práva sa môže meniť v závislosti od špecifických okolností prípadu (Asnar proti Francúzsku č. 12316/04 z 18. 10. 2007, Vokoun proti Českej republike č. 20728/05 z 3. 7. 2008, Čičmanec proti Slovenskej republike č. 65302/11 z 28. 6. 2016, Krčmář a ďalší proti Českej republike č. 35376/97 z 3. 3. 2000), a v niektorých prípadoch zohľadňuje aj kritérium vzniku podstatnej ujmy sťažovateľovi v súvislosti s nekomunikovaným stanoviskom.

20. V tejto súvislosti aj ústavný súd vo svojich rozhodnutiach už uviedol (napr. I. ÚS 50/2022), že princíp kontradiktórnosti konania, ktorý je nesporne obsahom práva na spravodlivý proces, nemožno chápať formalisticky, ale je potrebné dôsledne vyhodnotiť individuálne okolnosti situácie, na základe ktorých možno dospieť k záveru, či v konkrétnom prípade bola možnosť strany sporu zaujať stanovisko k vyjadreniu protistrany naozaj reálne zmarená a tým jeho pozícia objektívne oslabená (I. ÚS 145/2021). K tomuto materiálnemu výkladu zásady kontradiktórnosti konania sa v poslednom období priklonil i ESLP (Puškárová proti Slovensku zo 7. 5. 2019, sťažnosť

č. 19356/14, Nerušil proti Slovensku zo 7. 5. 2019, sťažnosť č. 37016/15 a naposledy vo veci Sarkocy proti Slovensku z 22. 9. 2020, sťažnosť č. 36446/17). Pri posudzovaní porušenia princípu kontradiktórnosti konania a rovnosti zbraní, ku ktorému dochádza nedoručením vyjadrenia účastníka konania (strany sporu) protistrane, je potrebné zohľadniť obsahový význam neoboznámeného vyjadrenia (napr. rozsudok ESLP z 18. 10. 2007 vo veci Asnar proti Francúzskej republike, sťažnosť č. 12316/04; rozsudok ESLP z 3. 7. 2008 vo veci Vokoun proti Českej republike, sťažnosť č. 20728/05).

21. Oprávnenosť námietky sťažovateľa smerujúcej proti postupu okresného súdu, podľa ktorej okresný súd nedoručil sťažovateľovi vyjadrenie prokurátora pred rozhodnutím o jeho žiadosti na prepustenie z väzby na slobodu, ústavný súd nemá dôvod spochybňovať. Predmetná skutočnosť vyplýva aj zo samotného napadnutého uznesenia krajského súdu. Sťažovateľ namieta postup krajského súdu, ktorý nepostupoval správne, ak nezrušil uznesenie okresného súdu z 29. júna 2022, ale potom, keď sťažovateľovi doručil vyjadrenie prokurátora, vo veci rozhodol.

22. Z napadnutého uznesenia vyplýva, že krajský súd doručil sťažovateľovi dotknuté stanovisko prokurátora do elektronickej schránky 28. júla 2022 a následne 29. júla 2022 osobne pri nahliadnutí do spisu na krajskom súde. Konštatoval, že sťažovateľ mal vedomosť aj o tom, kedy sa bude o jeho sťažnosti proti uzneseniu okresného súdu z 29. júna 2022 krajským súdom rozhodovať. Krajský súd doplnil, že obsah prokurátorovho stanoviska sa týkal otázok, ktoré sťažovateľ podrobne rozoberal v samotnej žiadosti o prepustenie z väzby na slobodu. Zároveň krajský súd vyslovil, že obhajca sťažovateľa podrobne reagoval na argumentáciu sudcu pre prípravné konanie a v podstate sa vysporiadal s otázkami, na ktoré reagoval prokurátor vo svojom stanovisku. Podľa názoru krajského súdu nešlo o novú problematiku, ku ktorej by sa sťažovateľ nevyjadroval v predchádzajúcich písomných podaniach.

23. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh je zrejmé, že vyjadrenie prokurátora bolo sťažovateľovi doručené až krajským súdom, ktorý ho sťažovateľovi zaslal krátko pred svojím rozhodnutím.

24. V tejto súvislosti ústavný súd uvádza, že kritériom pre jeho rozhodovanie musí byť najmä intenzita, ktorou malo byť zasiahnuté do ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou zaručených základných práv alebo slobôd, a vo väzbe na to zistenie, že v okolnostiach prípadu ide o zásah, ktorý zjavne viedol k obmedzeniu, resp. odopretiu základných práv alebo slobôd. O takúto situáciu však podľa názoru ústavného súdu nejde. Na pochybenie, ktoré krajský súd zistil v postupe okresného súdu, reagoval zaslaním vyjadrenia prokurátora sťažovateľovi. V kontexte ustálenej judikatúry o tom, že rozhodnutia prvostupňového súdu a odvolacieho súdu nemožno posudzovať izolovane (m. m. II. ÚS 78/05, III. ÚS 264/08, IV. ÚS 372/08), pretože prvostupňové a odvolacie (resp. sťažnostné) konanie z hľadiska predmetu konania tvoria jeden celok (m. m. IV. ÚS 160/2011), ústavný súd konštatuje, že sťažovateľom vytýkaný nedostatok nedosahuje podľa jeho názoru takú intenzitu, na základe ktorej by mohol ústavnej sťažnosti sťažovateľa v tejto časti vyhovieť. Nie každé porušenie zákonnosti má totiž za následok aj porušenie v rovine ústavnosti. Ústavný súd v tomto kontexte považuje za rozhodné, že na vyjadrenie prokurátora sťažovateľ mal možnosť reagovať a aj reagoval, pričom jeho argumentáciu krajský súd reflektoval v napadnutom uznesení. Ústavný súd akcentuje skutočnosť vyplývajúcu z namietaného rozhodnutia, podľa ktorého obhajca sťažovateľa veľmi podrobne reagoval na argumentáciu sudcu pre prípravné konanie obsiahnutú v odôvodnení rozhodnutia a v „*podstate sa vysporiadaval*

s otázkami, na ktoré reagoval prokurátor v stanovisku“. Zo stránky materiálnej interpretácie uplatnených práv (bod 1 tohto uznesenia, pozn.) tak bol v okolnostiach sťažovateľovej veci zachovaný princíp kontradiktórnosti.

25. Vzhľadom na uvedené závery ústavného súdu nebola v okolnostiach predbežne prerokovanej veci rozhodujúca ani namietaná lehota doručenia vyjadrenia prokurátora sťažovateľovi 28. júla 2022 alebo 29. júla 2022, ale skutočnosť, že došlo k jeho doručeniu a sťažovateľ k nemu zaujal stanovisko pred rozhodnutím krajského súdu, ktoré krajský súd v napadnutom uznesení zohľadnil a poskytol mu preskúmateľnú a ústavne akceptovateľnú odpoveď.

26. Sťažovateľ poukázal aj na právne závery nálezu č. k. II. ÚS 32/2016-39 z 15. júna 2016, v zmysle ktorých právo účastníkov konania na doručenie procesných vyjadrení ostatných účastníkov treba považovať za súčasť práva na spravodlivé súdne konanie. Ústavný súd uvádza, že predmetné teoretické východisko je platné aj naďalej, avšak každý prípad je potrebné hodnotiť v rámci jeho osobitých okolností, najmä z pohľadu toho, aký bol obsah písomností a aký reálny dopad na postavenie účastníka konania mal v kontexte možnosti reagovať na nové a pre konanie zásadné skutočnosti. Tieto podmienky už boli vo veci sťažovateľa posúdené ústavným súdom v bodoch 20 až 25 tohto uznesenia.

27. Pokiaľ sťažovateľ poukazuje aj na iné rozhodnutia ústavného súdu, medzi nimi aj na nález ústavného súdu č. k. I. ÚS 162/2017-47 z 19. júla 2017, ústavný súd uvádza, že v predmetnom prípade išlo o iný skutkový stav, v rámci ktorého došlo k nedoručeniu sťažnosti prokurátora proti rozhodnutiu prvostupňového súdu.

28. Vzhľadom na uvedené ústavný súd odmieta sťažovateľom podanú ústavnú sťažnosť v tejto jej časti podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

III.2. K namietanému porušeniu práv v súvislosti s námietkou nezákonnosti začatia trestného stíhania sťažovateľa:

29. Sťažovateľ v podstatnom namieta nezákonnosť začatia trestného stíhania (v súvislosti s tým aj nahradenie odôvodnenia okresného súdu odvolacím súdom) z dôvodu nezákonného získania dôkazu – zbrane [námietky sťažovateľa v bode 9 b) a 10 a) tohto uznesenia, pozn.]. Podľa názoru sťažovateľa posúdil krajský súd predmetné otázky svojvoľne.

30. Z napadnutého uznesenia vyplýva, že krajský súd sa jednoznačne vyjadril k zákonnosti zastavenia motorového vozidla (s. 16 až 18). Podrobne opísal, z akých dôvodov a na podklade akých dôkazov považoval zastavenie osobného motorového vozidla za zákonné. Zároveň následne konkretizoval skutočnosti, akým postupom sa dostala zbraň do dispozície orgánov činných v trestnom konaní. Krajský súd sa zaoberal aj námietkami sťažovateľa týkajúcimi sa nezákonnosti samotného trestného stíhania v nadväznosti na nezrovnalosti v otázke vydania či odňatia veci. K tomu poukázal na jednotlivé zápisnice o výsluchu svedka, resp. úradné záznamy (s. 19). Pokiaľ v prípade rozporov medzi nimi vzal na účel rozhodovania o väzbe sťažovateľa za smerodajnú najmä výpoveď por. ██████ a to z dôvodu, že bezpečnostnú prehliadku, pri ktorej mala byť zbraň zaistená, vykonávali príslušníci pohotovostnej motorizovanej jednotky, nemožno mať (aj vzhľadom na východiská v bode bod 14 tohto uznesenia, pozn.) k tejto časti posúdenia výhrady. Ústavný súd

poukazuje na úradný záznam por. [REDAKOVANÉ], v ktorom je popísaný dôvod zastavenia dotknutého motorového vozidla, v nadväznosti na čo sa v okolnostiach predbežne prerokovanej veci ani nejaví byť zastavenie vozidla prekročením miery nevyhnutnej na dosiahnutie účelu sledovaného služobnou činnosťou, resp. ako zastavenie vozidla a vykonanie bezpečnostnej prehliadky bez akéhokoľvek rozumného dôvodu. Krajský súd ďalej vyslovil, že realizácia úkonu vydania veci (zápisnica o vydaní veci) bola podľa jeho právnych záverov nedôvodná, resp. nemajúca oporu v zákone (s. 19). Sumarizujúc svoje závery uviedol, že vo veci sťažovateľa došlo k odňatiu veci (zbrane) podľa § 22 ods. 1 zákona č. 171/1993 Zb. s tým, že absencia vydania potvrdenia podľa § 22 ods. 3 zákona č. 171/1993 Zb. nespôsobuje nezákonnosť takého úkonu. Po poskytnutí chronologického prehľadu postupu orgánov činných v trestnom konaní vo veci sťažovateľa spolu s príslušnými zákonnými ustanoveniami (s. 20) konštatoval zákonnosť začatia trestného stíhania, vznesenia obvinenia, ako aj následného väzobného trestného stíhania (s. 21). Pretože je obsah napadnutého uznesenia sťažovateľovi dobre známy, ústavný súd nepovažoval za potrebné tieto jeho relevantné časti opätovne citovať.

31. Pokiaľ ide o námietku nezákonného zastavenia motorového vozidla, ústavný súd v kontexte jej posúdenia krajským súdom nezistil možnosť porušenia označených práv sťažovateľa, realnosť ktorej by mohol posúdiť po prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie. Odlišná situácia je v prípade otázky zaistenia zbrane, ktorá sa javí byť diskutabilná aj v nadväznosti na existujúcu zápisnicu o vydaní veci, ktorú sťažovateľ podpísal a aktuálne rozporuje. Vzhľadom na podrobné odôvodnenie krajského súdu v napadnutom uznesení, ktoré zodpovedá prílohám priloženým k ústavnej sťažnosti, ústavný súd konštatuje, že sťažovateľ v ústavnej sťažnosti nenamietal, že by zbraň pri sebe nemal alebo že by na jej nosenie mal povolenie. Namietal „len“ spôsob a formu jej odňatia/vydania, t. j. zaistenia veci. Aplikujúc východiská definované v bode 14 tohto uznesenia a berúc do úvahy ústavnú akceptovateľnosť odôvodnenia krajského súdu v otázke zastavenia motorového vozidla, ústavný súd uzatvára, že uznesenie o vznesení obvinenia vychádzalo zo zaistenia veci s tým, že obsahuje všetky zákonom ustanovené náležitosti. Keďže odôvodnenie krajského súdu obsahuje presvedčivé úvahy týkajúce sa posúdenia zákonnosti začatia trestného stíhania a v nadväznosti naň aj vydania uznesenia o vznesení obvinenia, ústavný súd nemá v tomto štádiu trestného konania dôvod doň zasahovať či nahrádzať ho vlastným posúdením. Zároveň dopĺňa, že v okolnostiach veci sťažovateľa sa nejaví, že by namietané skutočnosti boli takým excesom pri posudzovaní formálnych a materiálnych podmienok väzby, ktorý by opodstatňoval po prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie kasačný zásah ústavného súdu. Pokiaľ ide o definovanie skutku či zákonnosť dôkazov, tie v rámci rozhodovania o väzbe všeobecné súdy s konečnou platnosťou neuzatvárajú, pretože takéto hodnotenie je vyhradené až rozhodovaniu vo veci samej, ktoré nasleduje po vykonaní celého dokazovania v súlade so zásadou bezprostrednosti a ústnosti po podaní obžaloby.

32. Ústavný súd už uviedol, že je primárne vecou trestného súdu rozhodujúceho o vine vykonávať dokazovanie a odstraňovať rozpory medzi jednotlivými dôkazmi, prípadne konfrontovať nezrovnalosti vo výpovediach na hlavnom pojednávaní a vo výpovediach urobených v prípravnom konaní (m. m. IV. ÚS 436/2021, III. ÚS 358/2018, II. ÚS 416/2021).

33. Pokiaľ sťažovateľ poukazuje na právne závery nálezu č. k. III. ÚS 522/2021-50 z 12. novembra 2021 a nález č. k. III. ÚS 561/2021-57 z 21. decembra 2021, je potrebné uviesť, že tieto (teoretické

východiská) sú naďalej platné, avšak posudzovaná vec sťažovateľa je odlišná v podstatných skutočnostiach, a teda predmetné nálezy nie sú bez ďalšieho aplikovateľné *per analogiam*.

34. V nadväznosti na uvedené ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa aj v tejto časti odmietol z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

III.3. K namietanému porušeniu práva v súvislosti s dôvodmi väzby:

35. Sťažovateľ namieta nedostatočné a všeobecné odôvodnenie dôvodov väzby podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku [10 b) tohto uznesenia].

36. Predmetom predbežného prerokovania ústavnej sťažnosti nie je samostatne posúdiť existenciu väzobných dôvodov sťažovateľa ústavným súdom v pozícii inštančne nadriadeného súdu a porovnať svoje zistenia so závermi všeobecných súdov, ale presvedčiť sa, že odôvodnenie napadnutého uznesenia najvyššieho súdu dáva dostatočný základ na väzobné stíhanie sťažovateľa, a to s ohľadom na konkrétne okolnosti prípadu aj na všetky sťažovateľom prezentované relevantné námietky (m. m. I. ÚS 299/2022).

37. Vo vzťahu k dôvodu väzby podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku krajský súd poukázal (s. 23) na osobu sťažovateľa a povahu stíhanej trestnej činnosti. Konkrétne akcentoval charakter páchania trestnej činnosti (násilná trestná činnosť) a jej rozsah (10 záznamov v odpise z registra trestov). Vo vzťahu k predchádzajúcim odsúdeniam sťažovateľa krajský súd uviedol (s. 23 a 24), že na účely posudzovania dôvodov väzby z hľadiska sklonov obvineného k páchaniu trestnej činnosti a na účel skúmania predmetného dôvodu väzby možno prihliadať aj na zahladené odsúdenia. V prípade sťažovateľa teda v tejto situácii bolo možné prihliadať aj na jeho predchádzajúce odsúdenia. V osobe sťažovateľa krajský súd videl osobu páchajúcu násilnú trestnú činnosť od „mladého veku“, a to opakovane, pričom k náprave nedošlo ani uložením nepodmienečného trestu odňatia slobody. Sťažovateľ bol odsúdený za zločin znásilnenia a zločin sexuálneho násillia so súhrnným trestom odňatia slobody na trinásť rokov. Po podmienenom prepustení z výkonu tohto trestu pokračoval v páchaní úmyselnej trestnej činnosti (odsúdený súdmi Českej republiky). Podľa názoru krajského súdu je sťažovateľ opätovne stíhaný pre zločin (zbraň si mal zabezpečiť nelegálne, pozn.), pričom jeho nebezpečnosť sa má zvyšovať konzumáciou omamných a psychotropných látok, zakladajúci riziko nepredvídateľnosti a nevyspytateľnosti konania sťažovateľa násilnej povahy. Krajský súd tento komplex skutočností považoval za odôvodňujúci obavu z možného pokračovania sťažovateľa v páchaní trestnej činnosti.

38. V okolnostiach prerokúvanej veci je k predmetnému spôsobu odôvodnenia potrebné uviesť, že ústavný súd nenašiel dôvod, pre ktorý by mohlo vo veci dôjsť k porušeniu sťažovateľom uvedených práv, keďže napadnuté uznesenie je odôvodnené dostatočne adresne na to, aby boli zrejmé jeho východiská. Ústavný súd pripomína, že pri rozhodovaní o väzbe postačuje reálna hrozba, že obvinený bude konať tak, ako predpokladá už uvedený dôvod väzby, ak nebude vzatý do väzby. Zákon teda nevyžaduje absolútnu istotu o naplnení dôvodu tzv. preventívnej väzby (m. m. II. ÚS 348/2016). Vzhľadom na už uvedené skutočnosti nie je podľa názoru ústavného súdu možné prisvedčiť námietke sťažovateľa o nedostatočnom (abstraktnom) odôvodnení jeho väzby a o nepostačujúcich dôvodoch preventívnej väzby („len“ z dôvodu existencie záznamov v odpise z registra trestov či z dôvodu „charakteru trestnej činnosti“). Podľa názoru ústavného súdu krajský súd vyhodnotil existenciu väzobného dôvodu podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku

ústavne akceptovateľným spôsobom (napr. Ústavný súd Českej republiky II. ÚS 2086/14, pokiaľ ide o možnosť prihliadať na zahladené odsúdenia; I. ÚS 459/2021, IV. ÚS 384/2021, IV. ÚS 87/2022, pokiaľ ide o podmienky, za ktorých charakter trestnej činnosti môže byť podkladom pre niektorý z dôvodov väzby), v nadväznosti na čo ústavnú sťažnosť aj v tejto jej časti odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

III.4. K namietanému porušeniu práv v súvislosti s nahradením väzby:

39. Vo vzťahu k možnosti nahradenia väzby zákonnými náhradami sťažovateľ opätovne argumentuje nedostatočným odôvodnením napadnutého uznesenia. Tvrdí, že v jeho veci bolo možné nahradiť väzbu zákonnými náhradami.

40. Ústavný súd permanentne pripomína, že obsahom základného práva podľa čl. 17 ústavy je aj oprávnenie trestne stíhanej osoby spočívajúce v imperatíve, aby väzobný súd skúmal možnosti nahradenia väzby zárukou, sľubom alebo peňažnou zárukou. Ak sa všeobecný súd rozhodne vziať trestne stíhanú osobu do väzby, je nevyhnutné, aby rozhodnutie o nenahradení väzby založil na konkrétnych skutočnostiach, nie na abstraktnej úvahe (m. m. III. ÚS 38/01, IV. ÚS 650/2018, IV. ÚS 436/2021). Nahradenie väzby zákonom ustanovenou garanciou a s tým spojené obmedzenia sú benefitom obvineného, ktorý mu umožňuje, napriek danosti materiálneho a formálneho dôvodu väzby, byť stíhaný na slobode (teda s využitím proporcionálne miernejšieho prostriedku zásahu do osobných práv (R 44/2018).

41. Podľa názoru ústavného súdu sa krajský súd dostatočne vysporiadal aj s otázkou nahradenia väzby. Poukázal najmä na trestnú minulosť sťažovateľa, v nadväznosti na čo prijal záver o nemožnosti nahradiť jeho väzbu či už žiadaným dohľadom probačného a mediačného úradníka či prípadnými povinnosťami a obmedzeniami alebo kontrolou technickými prostriedkami (s. 25). Akcentoval najmä skutočnosť, že sťažovateľ sa násilnej trestnej činnosti v minulosti dopustil v skúšobnej dobe podmieneného prepustenia s dohľadom probačného a mediačného úradníka nad jeho osobou, čo len zvýšilo presvedčenie súdu o tom, že tento dohľad nebol dostatočným dôvodom na vedenie riadneho života. Uviedol, že aj keď by bol súdom monitorovaný pohyb sťažovateľa, predmetné by nebolo spôsobilé eliminovať riziko ďalšieho páchania násilnej trestnej činnosti – bola by vedomosť o tom, kde sa nachádza, nie však o tom, čo vykonáva. Pokiaľ išlo o možnosť nahradenia väzby, resp. jej nenahradenia zárukou dôveryhodnej osoby, k tejto sa krajský súd tiež vyjadril, pričom uzatvoril, že družbu sťažovateľa nepovažoval za osobu s takým vplyvom na sťažovateľa, aby poskytovala dostatočnú záruku vedenia riadneho života sťažovateľa (s. 26).

42. Z uvedených skutočností je zrejmé, že krajský súd sa pertraktovanej otázke venoval s poukazom na konkrétne skutočnosti, pre ktoré k nahradeniu jeho väzby zákonnými náhradami nepristúpil. Ústavný súd hodnotí ako ústavne udržateľný záver všeobecného súdu, že práve s ohľadom na osobnostné predpoklady sťažovateľa nebolo (z pohľadu súdu) možné v dotknutom štádiu trestného konania nahradiť jeho väzbu zákonnými náhradami.

43. Ústavný súd odmietol ústavnú sťažnosť aj v tejto jej časti podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

III.5. K namietanému porušeniu práva podľa čl. 5 ods. 1 písm. c) dohovoru:

44. Článok 5 ods. 1 dohovoru obsahuje katalóg viacerých konkrétnych prípustných spôsobov zásahu orgánu verejnej moci [pod písm. a) až f)] do osobnej slobody fyzickej osoby. Sťažovateľ v petite ústavnej sťažnosti (t. j. v návrhu, o ktorom by mal ústavný súd rozhodovať, pozn.) špecifikoval, že krajský súd postupoval v rozpore s čl. 5 ods. 1 písm. c) dohovoru, a tým mal nedovolené zasiahnuť do jeho osobnej slobody. V danej veci je však neopodstatneným namietanie zásahu do práva sťažovateľa podľa čl. 5 ods. 1 písm. c) dohovoru, pretože z jeho znenia jednoznačne vyplýva, že tento sa *ratione materiae* vzťahuje na (prvotné) vzatie do väzby, t. j. na uvalenie väzby. Procesné pravidlá týkajúce sa skúmania dôvodnosti ďalšieho trvania (pokračovania) väzby sú ako *ratione materiae* súčasťou čl. 5 ods. 3 a 4 dohovoru (m. m. I. ÚS 338/06, I. ÚS 352/06, II. ÚS 318/06, III. ÚS 34/07, I. ÚS 95/2021). Pretože napadnuté uznesenie sa týkalo rozhodovania o ďalšom pokračovaní väzby (ponechaní sťažovateľa vo väzbe), ústavný súd ústavnú sťažnosť aj v tejto časti odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

45. Keďže ústavná sťažnosť bola ako celok odmietnutá, rozhodovanie o ďalších návrhoch sťažovateľa stratilo opodstatnenie, a preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Bratislave (detašované pracovisko) 2. februára 2023

Jana Baricová
predsedníčka senátu